

Upravnstvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina mesa mesečno Din 25.—
Za iznositev Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126. Maribor,
Gosposka ulica 11, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Vsa Jugoslavija je včeraj iskreno in svečano proslavila rojstni dan svojega mladega ljubljene kralja

Od leta do leta postaja rojstni dan našega mladega, od vseh ljubljene kralja bolj in bolj resničen narodni praznik, praznik vsega prebivalstva Jugoslavije. Letošnje proslave so nele po zunanem sijaju, marveč še bolj po priskrbi in iskrenosti nadkrilile vse dosedanje. Poročila iz vseh strani pričajo, kako so se ob včerajšnjih svečanih strnile najširše množice ljudstva v iskreni želji, da nam Bog očuva našega kralja ter mu da moči, da bo srečno vo-

dil brod naše države, ko bo čez štiri leta vzel v svoje roke njegovo krmilo. Omejiti se moramo danes na poročila iz glavnih centrov države in iz najvažnejših krajev Slovenije. Ni pa bilo naselja v Jugoslaviji, kjer včeraj ne bi pokazali svoje privrženosti kralju in Jugoslaviji. Tudi povsod v inozemstvu, kjer bivajo naši rojaki, so obhajali včerajšnji dan. V prijateljskih in zavezniških državah so se pridružili proslavam tudi najvišji državni dostojanstveniki.

kupno starešinstvo Saveza SKJ ter izredno mnogo zastopnikov vseh nacionalnih društev. Na akademiji sta bila tudi finančni minister Dušan Letica in minister za tele-sno vzgojo naroda dr. Rogić.

Akademija se je pričela točno opoldne. Sokoli so visoko dvignili državno zastavo in sokolska godba je zaigrala sokolski pozdrav. Pri besedah: Za kralja, narod in Jugoslavijo... so vsi prisotni vstali in se pridružili pozdravu. Nato je prvi podstarešina Engelbert Gangl otvoril akademijo s krasnim govorom, v katerem je naglasil pomen današnjega dne. Govoril je o sokolski udanosti prvemu starešini, o sokolski prisegi, ki je globoko zapisana v dušo elehernega Sokola. Svoj govor je zaključil z vzklikom kralju in kraljevskemu domu. Nato je bila soglasno sprejeta naslednja brzojavna čestitka mlademu vladarju:

»Savez SKJ slavi danes z vsemi svojimi edinicami po vsej domovini rojstni dan svojega mladega kralja in prvo obletnico sokolske Petrove petletke. Na tej proslavi se spominjamo velikega očeta našega ljubljene kralja. Na ta praznik se pridružujemo radosti obeh kraljevih bratcev in vse kraljeve rodbine, pridružujemo se radosti vsega jugoslovenskega naroda, ki je prežet s toplo željo za zdravje in dolgo življenje ter srečno vladanje svojega kralja. Z ljubeznijo, zvestobo in udanostjo mlademu vladarju, mlademu potomcu velikega očeta in slavnih njegovih dedov, ki je simbol jugoslovenske misli, edinstva naroda in države, bo Sokolstvo tudi v bodoče kakor doslej posvetilo vse svoje delo tej vodilni misli za blagor naroda in domovine. Naj živi kralj Peter II! Naj živi naš sokolski starešina! Naj živi kraljeva rodbina! Naj živi Jugoslavija!« Godba je zaigrala državno himno. O sokolski Petrovi petletki je potem govoril predsednik prosvetnega sveta prof. Stanojevič. Njegovemu govoru je sledil koncertni del akademije, ki je tudi zelo lepo uspel.

Najnovejša slika našega mladega kralja

čete z Jesenic ter iz jeseniških in javor-niških tovarn, tudi one s svojimi prapori.

Ob 19.45 je krenila povorka po mestu. Na čelu sta dva orjaska Sokola nosila državni zastavi. Sledili so prapori sokolskih društev, Narodne strokovne zveze z Jesenic in Javornika, Sohe, pevškega društva Save in drugih. Za prapori je korakalo 140 Sokolov z Jesenic, Dobrave in Javornika v slavnostnih krojih, za njimi štrunne čete gasilcev, narodne noše, nato člani planinskih, sportskih, kulturnih in narodno obrambnih društev. Njim je sledila dolga vrsta sokolskega članstva, naraščajo in deca v civilu. Spreved so zaključile kolone narodnega dalstva iz vseh treh jeseniških industrijskih krajev. Med potjo je več tisoč ljudi stalo v

špalirju ob obeh straneh in prirejalo kralju, domovini in Sokolstvu silne ovacije.

Po prihodu pred Sokolski dom se je vsa množica strnila na letnem telovadnici. Tu se je staršina jeseniškega Sokola dr. Ober-snel v lepih besedah zahvalil vsem društvom, ki so se udeležila povorke. Godba je zaigrala himno »Hej Slovani«, ki jo je pela vsa množica. S pesmijo sokolskih legij se je velika manifestacija, ki je napravila na eleherne pristojnega Jeseničana mogočen vtis, dostojno zaključila.

V sokolskem domu je bila še slavnostna akademija z zelo pestrim sporedom. Nastopili so člani, članice, naraščajo in deca.

Danes opoldne sta bili v proslavo kraljevega rojstnega dne v župni cerkvi dve slovesni službi božji, prva za šolsko mladino, druga za ostalo občinstvo in zastopnike oblasti.

V Zagrebu

Zagreb, 6. septembra. o. V zgodnjih jutranjih urah je 21. topovskih strelcev z gornjega mesta oznanilo pričetek proslave kraljevega rojstnega dne. Povsod po mestu so z bobesili jugoslovenske zastave. Gospodarsko življenje je povsem počivalo ves dan. Ob 9. dopoldne je bila v katedrali slovesna služba božja, ki jo je opravil nadškof dr. Stepinac z mnogostevilno asisten-co in ki so ji prisostvovali poleg občinstva ban dr. Ružič, podban Mihaljevič, komandant armije general Jurišić z vsem oficirskim zborom, župan Pečić, pomočnik prometnega ministra Šneler, senator Ulman-sky, narodna poslanca inž. Kabalin in An-te Kovač ter zastopniki nacionalnih orga-nizacij.

Slovesne službe božje so bile tudi v pravo-slavnih cerkvi in molitnicah drugih veroiz-povedi.

Ob pol 11. dopoldne je bil velik defile vseh čet zagrebške posadke pred koman-dantom armije generalom Jurišićem na Jelačićevem trgu. Defile je trajal skoro celo uro. Komandant defileja je bil general Vlada Kostić, komandant savske divizije. Meščanstvo, ki je povsod tvorilo gost špalir, je navdušeno pozdravljalo vojsko. Nastopile so vse vrste orožja in kočno tudi letalci.

Zvečer ob 18.30 je šla skozi središče mesta baklada vojskava in Sokolstva. Zvečer ob pol 22. je bil v hotelu »Esplanade« ples oficirjev zagrebške posadke. Nacional-ne organizacije, predvsem Sokol in Ja-dranska Straža, so priredile še posebne pro-slave kraljevega rojstnega dne.

Manifestacije v Ljubljani

Svečanosti so dosegle svoj višek ob večernem sprevedu sokolskih bataljonov iz mesta na Vič

Ljubljana, 6. septembra.

Ljubljana je danes na prisrčen in obenem dostojanstven način obhajala rojstni dan našega mladega vladarja Nj. Vel. kralja Petra II.

Ze včeraj se je vse mesto odelo v narodne trobojnice, davi pa so se ulice razgibale v pravem svečanem razpoloženju. Po cerkvah vseh veroizpovedi so se dopoldne brale službe božje za zdravje in blagor mladega vladarja. Službi božji v pravoslavni cerkvi ob 9. in katoliški katedrali ob 10. so med drugimi prisostvovali pomočnik divizionarja general Dodić kot zastopnik odsotnega komandanta divizije, ban dr. Natlačen s podbanom dr. Majcnom, predsednik mestne občine dr. Adlešič, šefi državnih uradov, člani konzularnega zbora in deputacije vseh nacionalnih organizacij. V stolnici je slovesno pontifikalno mašo daroval škof dr. Rožman sam, po maši pa je sledila zahvalna pesem »Tebe Boga hvalimo« po molitvi za kralja. Za vernike starokatoliške in evangelijske veroizpovedi je bila svečana služba božja v starokatoliški kapeli na Gosposveti cesti ob 8.30, v evangelijski cerkvi pa ob 10.

Zbor ljubljanskega Sokolstva

Kakor vsako leto, so posebno slovesno praznovali rojstni dan svojega vladarja in staroste ljubljanski Sokoli. Telovadnica v Narodnem domu, ki jo je na čelni steni krasila državna trobojnica s sliko Nj. Vel. kralja Petra II., obdano z južnim zelenjem, in s kipom sokolskega voditelja Tyrša, se je ob 11.30 napolnila do zadnjega kotička. Med gosti so bili tudi pomočnik divizionarja general Dodić s polkovnikom živano-vičem ter številnimi zastopniki oficirskega zbora naše garnizije in predstavniki rezervnih oficirjev, podžupan dr. Ravnhar, častna dvorna dama ga. Tavčarjeva, konzul ČSR inž. Mišovsky in konzul francoske republike Remerand, zastopnika saveza SKJ Švajcer in Sterlekar, korporativno pa so bili zbrani članstva, naraščajo in deca vseh sokolskih društev s področja Velike Ljubljane. Ko so točno ob 11.30 prikorakali zastavonoše s prapori vseh edinic, je godba Sokola I. svirala sokolsko ko-racnico. Potem je stopil na oder starosta Kajzelj in se v lepem nagovoru spominjal življenja mladega vladarja in privrženosti Sokolstva kralju in kraljevskemu domu.

Začel je s pozdravom in zaobljubo, ki jo je SKJ odredil Sokolom za ta svečani dan: V slavo Boga, za pokoj duše kralja Aleksandra I. Zedinitelja, za srečo in dolgo življenje kralja Petra II. in za sijaj in veličino Jugoslavije. Ko je prišlo do stranske

Mogočen dan v Beogradu

Nj. Vis. knez namestnik v prestolnici — Sijajna vojaška parada — Sokolska akademija

Beograd, 6. septembra. AA. Davi ob 8 sta se vrnila v Beograd Nj. kr. Vis. knez namestnik in kneginja Olga. Na beograjski postaji so ju sprejeli kraljevska namestnika dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović, predsednik vlade in zunanji minist-ster dr. Milan Stojadinović, notranji minist-ster dr. Anton Korošec, prometni minister dr. Mehmed Spaho, dvorne dame ter civili-ni in vojaški dom Nj. Vel. kralja.

Beograd, 6. septembra. p. Impozantne so bile današnje svečanosti v prestolnici, ki je bila že snodi vsa izredno lepo razsvetljena z žarnicami in narodnih barvah. Vse mesto je bilo v zastavah. Med grmenjem topov se je vršila danes dopoldne na Banjici velika vojaška prireditev, ki postaja od leta do leta vidnejši dokaz ogromne sile jugoslo-venske narodne vojske. Letos se je vojaške svečanosti udeležila kar izjemno velika množica ljudstva.

Ze okrog 8. so se pripeljali na Banjško polje generaliteta ter člani vrhovnega vo-jnega sveta, dalje člani vlade s predsedni-kom dr. Stojadinovićem, predsednik sena-ta dr. Mažuranič, beograjski župan ter mogo- senatorjev ter narodnih poslancev, med njimi gg. Banjanin, dr. Kramer, Pucelj, Turk, Mravlje in drugi. Prišlo je tudi ce-lokupno starešinstvo Saveza SKJ s prvom podstarešino Engelbertom Ganglom na čelu četu.

Tik pred 8.30 sta se pripeljala pred častno tribuno na Banjškem polju kraljeva namestnika Ivo Perović in Radenko Stanko-vič, kmalu za njim pa je prijezdil Nj. Vis. knez namestnik Pavle v uniformi konjen-škega generala kraljeve garde in v sprem-stvu vojnega ministra generala Mariča in načelnika generalnega štaba generala Ne-dića.

Poveljnik parade beograjski komandant general Tomić je Nj. Vis. knezu namestni-ku podal raport. Knez je nato pregledal čete, ki so bile pripravljene za revijo. Poleg čet vojaštva so se na polju razvrstili tudi beograjski Sokoli. Knez jih je pozdravil: Zdravo, Sokoli! Sokoli so mu gromko od-zdravili s trikratnim: Zdravo!

Impozantna revija naše vojske

Parado je otvorilo 55 vojaških letal, ki so prav nizko zdrvela preko množic. Silen vtis so napravili zlasti trije ogromni bomb-niki. Takoj nato se je pričela revija čet. Na čelu oddelkov je jahal komandant ge-neral Tomić s svojim štabom. Sledili so mu gojenci vojne in intendantske akade-mije. Impozanten je bil nastop gojencev prve podoficirske šole in mornarjev, ki so nastopili takoj za njimi. Mornarji so bili deležni izrednih ovacij. Mimo množice je nato korakala izredno strumno vsa kra-ljeva garda, za njo pa oddelki planinskih polkov, biciklisti in vse ostale čete beo-grajske garnizije, tehniški oddelki, oddelki za brezžično telegrafijo, za golobjo pošto in drugi. Končno so v počasnem tempu nastopile motorizirane čete, polk havbic, bojni vozovi, tanki, protiletalski topovi, reflektorske čete in motorizirana pešadija. Vsi oddelki so bili odlično opremljeni in so nastopili v divnem redu, tako da so napravili na vse prisotne vtis, ki ga ni mo-goe opisati.

Ko se je silna revija čet med viharimi ovacijami desetisočglave množice zaklju-

čila, se je knez namestnik odpeljal s svoj-im spremstvom v Beli dvor. V dvorski kapeli se je tekom dopoldneva vršila sve-čana služba božja, ki so se je udeležili Nj. Vis. knez namestnik, Nj. Vis. kneginja Olga, kraljeva namestnika dr. Perović in dr. Stanković, ter člani vojaškega in civil-nega doma Nj. Vel. kralja.

Ob 11. dopoldne je bila svečana služba božja v cerkvi Aleksandra Nevskega. Tudi po vseh drugih beograjskih cerkvah so se vršile svečane službe božje za blagor in srečo Nj. Vel. kralja Petra II.

Sokolski pozdrav kralju starešini

V proslavo kraljevega rojstnega dne se je vršila danes opoldne v veliki dvorani na Kolarčevi univerzi tudi slavnostna sokolska akademija. Akademiji je prisostvoval kot zastopnik Nj. Vel. kralja polkovnik Vladimir Petrovič. Prisotno je bilo celo-

Pred kraljem na Bledu

Bled, 6. septembra. Sinoči je Bled na svečan način proslavil rojstni dan našega mladega kralja. Ko je padel mrak, so se razsvetile okna blejskih poslopij, ki so bila seveda okrašena z državnimi zastavami. Tik pred osmo uro zvečer so zagoreli po vrhovih gorskih ve-likanov kresovi.

Obala jezera je nudila prekrasno sliko. Na tisoče lučic je zagorelo ob njej, na jezeru pa so se pojavili vsi čolni, kar jih premore Bled, vsi okrašeni z zastavicami in lampiončki. V prvih je bila godba mariborskega pešpolka pod vodstvom kapel-nika Jiraneka, ki je ves čas svirala nacio-nalne koračnice. Sledili so čolni blejskega Sokola, ki so z lampiončki tvorili jugo-slovensko trobojnico. Nato so se razvrstile druge ladje, vse okrašene in razsvet-ljene.

Pred otokom je spreved čolnov okrenil proti dvorski čolnarni, na kateri so bili Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica Marija in kraljeviča Tomislav in Andrej, ki so jih navzoči neprestano z največjim navdušenjem pozdravljali. Vzradoščena je kraljevska družina sprejemala pozdrave in s pristrčno živahnostjo odzdravljala.

Bled, 6. septembra. AA. Današnje jutro je bilo prekrasno. Jezero je mirno in brez vetrčja. V bistri vodi se zrcalijo vrhovi Triglav in okoliških gora, razkošni hoteli in simpatične snažne hiše Blejčanov in vile, posejane okoli jezera kakor nekakšna častna straža okoli Suvobora, kraja, kjer zdaj prebiva Nj. Vel. kralj s člani kralje-ve družine. Na Bledu vlada slavnostna tiši-na. Slavnostno zvenenje je ne moti, temveč jo še poudarja. Vse trgovine so zaprte. Proti cerkvi se zgrinjajo praznično oblečeni Blej-čani in okoličani in vsi gojenci, kar jih je še na Bledu. Blejčani so ponosni, da more-jo biti sosejdi in prvi varuhi njega, ki je živi simbol Jugoslavije in poroštvo srečnej-še bodočnosti prihodnjih rodov.

Ljudstvo se zgrinja pred lepo blejsko cerk-vijo, harmonično goško stavbo, da bo vi-delo svojega mladega, od vseh ljubljene kralja. Ob 10. se zaslisišjo od Suvobora ve-seli zvoki vojne godbe, znamenje, da pri-

haja kraljeva garda. Pestroj se pred cerk-vijo, kjer so se že zbrali visoki dvorni funkcionarji. Ob 10.10 so prispeli pred cerk-ve direktorji evropskih poročevalskih agencij, ki so še do danes na Bledu. Prišli so pod vodstvom direktorja Agencije A-va-le dr. Svetislava Petroviča. Med njimi sta bila tudi generalni direktor Havasa Andre Meynot, generalni direktor Reuterja in pod-predsednik zveze agencij Murray.

Cerkev je že polna. Pred klopmi stoji 9 naslanjačev za Nj. Vel. kralja in član-e kraljevske družine. Ob 10.15 zavzame vsi zvonovi, znamenje, da je kralj odšel iz Su-vobora. Slavnostno pričakovanje se bere na vseh obrazih.

Ob 10.20 je prispela pred cerkev knegi-nja Meklenburška, ob 10.23 visoki gostje z Brda, ob 10.25 je pa godba zasvirala držav-no himno. Viharini vzkliki mlademu kralju so napolnili ozračje.

V cerkvi je vse vstalo. Špalir Sokolov in Sokolice stoji še strunneje, cvetje v rokah otrok drhti in vsi obrazi so obrnjeni proti glavnim cerkvenim vratom.

Pred vrati so sprejeli Nj. Vel. kralja du-hovniki s kraljevim adjutantom in drugimi visokimi funkcionarji. Mladi kralj je stopil z dvornim maršalom v cerkev. Sokolska deca mu sipa cvetlice na preprogo. Z njim je Nj. Vel. kraljica, nato kraljeviča Tomi-slav in Andrej, grški princ Nikolai s prin-cesso Heleno, princesa Ileana s svojim so-progom nadvojvodo Antonom Habsburškim ter dvorno spremstvo. Vsi visoki gostje so zavzeli svoja mesta v naslanjačih, kralj v sredi, njegova vzvišena mati na njegovi desnici.

Vsa cerkev je bila polna vernikov, polnih ljubezni do mladega kralja. Ena edina že-lja, živa in vroča, je prevzela vse, ista že-lja, ki je pri snočni bakladi prevzela ge-neralnega direktorja Reuterja Murraya, ko se je s svojim čolnom vozil mimo množice, vzklikajoče kralju. Izrazil jo je z besedami, tako značilnimi za prijateljski Albion: Good save the King Peter of Yugoslavia! Vse molitve so se glasile: Bog čuvaj kralja, ču-vaj Jugoslavijo!

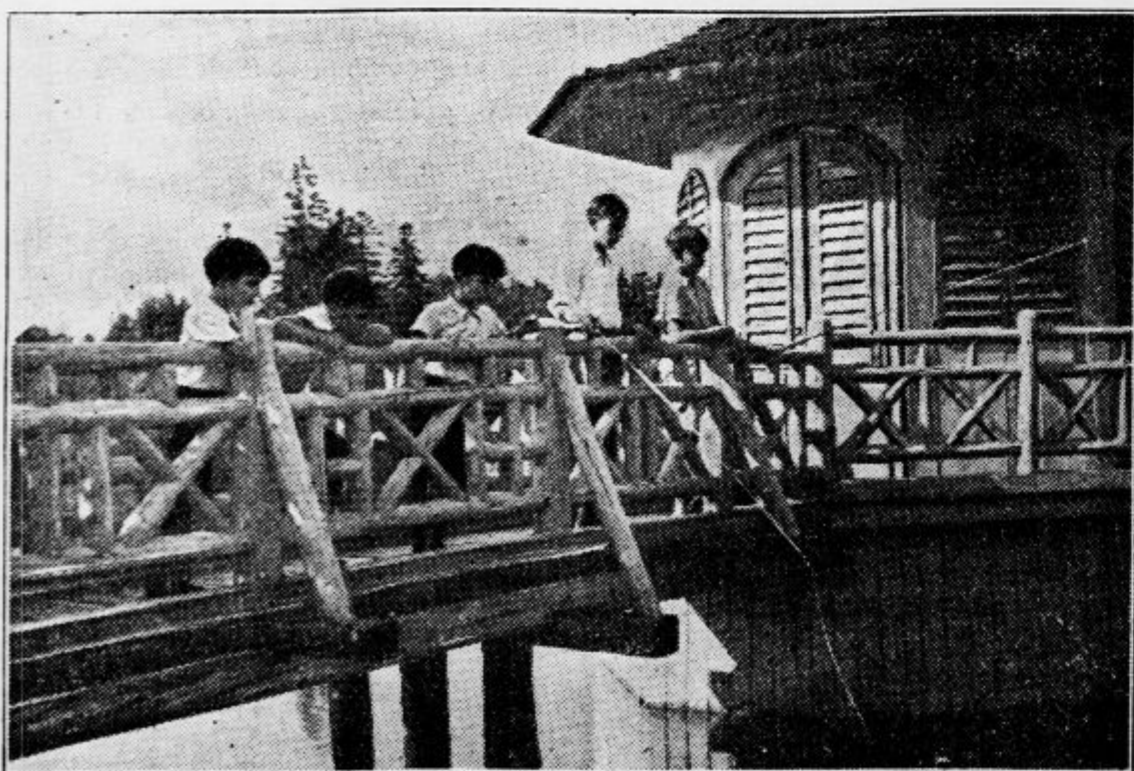
Mašo je celebriral domači blejski župnik ob asistenci dveh duhovnikov. Orgle so za-bužale in pevski zbor, pomnožen s solisti ljubljanske opere, je pel slovenske skladbe cerkvenih pesmi. Tudi bujanje orgel, petje cerkvenega zbora, se pridružujejo molitvam: Bog čuvaj kralja, čuvaj Jugoslavijo!

Med špalirjem Sokolov in Sokolice je za-pustil po maši Nj. Vel. kralj cerkev in spet so polnili ozračje navdušeni vzkliki, vse do-tlej, dokler ni množici izginil kraljev avto-mobil izpred oči.

Na Jesenicah

Jesenice, 6. septembra. Ze v nedeljo so se Jesenice odele v dr-žavne zastave. Zvečer je bilo mesto krasno razsvetljeno. Po gorah so zažareli mogočni kresovi. Pokali so topi in na nebu so žvi-gale živobarvne rakete. Po cestah in ulicah je valovila gosta množica ljudi, ki se je končno razsvetila v špalir, povsod tam, koder se je pozneje pomikala dolga povorka.

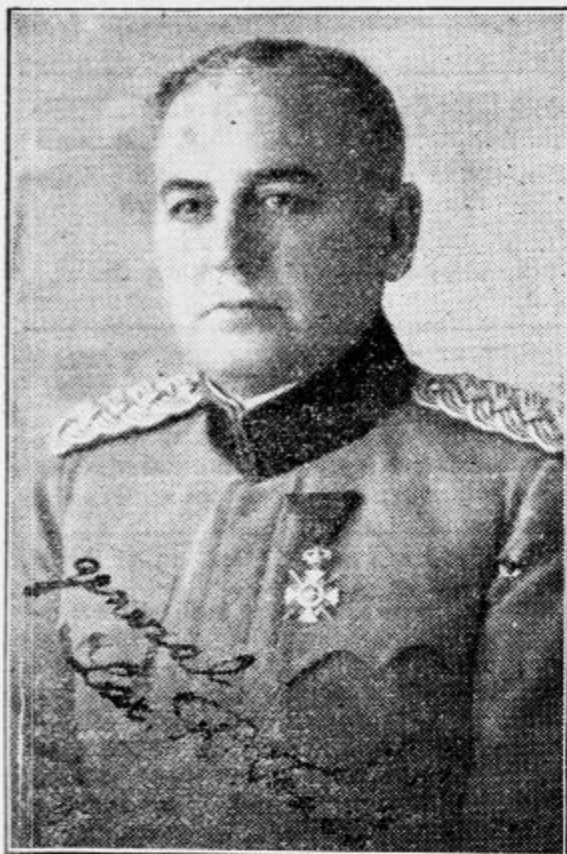
V mraku so se na sokolskem telovadišču pričele zbirati množice ljudi za slavnostno povorko, ki so jo v čast mlademu kralju priredila sokolska društva na Jesenicah, Slovencek Javorniku in Blejski Dobravi. Na zbirališču je prikorakalo okrog 40 sokolskih pripadnikov z Javornika in Dobrave z god-bo, prapori in veliko državno zastavo na čelu. V častnem številu so prišle gasilske

Kralj, dva kraljeviča in dva kneževiča pri ribolovu

Naši kraji in ljudje

**Divizijski general
g. Laza R. Tonić**

Z ukazom kraljevega namestništva je komandant dravske divizijske oblasti, dosedanjí brigadni general g. Laza R. Tonić povišan v divizijskega generala. Pravkar poteka leto, odkar imamo g. divizionarja v svoji sredi. Nad vse častno nadaljuje tradicijo svojih prednikov na tem odgovornem mestu, zato si je tudi pridobil nedeljene simpatije naše javnosti, kakor je obenem njemu bilo dano, v teku leta najpogostejše spoznati naše kraje ter gospodarsko in kulturno življenje Slovencev. Gosp. divizijskemu generalu Lazi R. Toniću toplo čestitamo k zasluženemu povišanju!

izkazja vojnih dobrovoljcev hoče vzdati na Hrenovi domačiji — kakor se hiši po domače pravi — spominsko ploščo v trajen spomin in hvaležnost na inž. Ivana Gosarja, dobrovoljca, o katerega mučeniškem trupu za našo svobodo niti ne vemo kje počiva.

Ne dvomimo, da se bo akcija vojnih dobrovoljcev pridružila tukajšnja javnost z vsem kar premore, da bo dan počastitve spomina tega »najboljšega« Slovence res velik in čestit, vreden njegovega imena. Vzdana bo spominska plošča kolikor mogoče slovesno, s sodelovanjem najširših vrst prebivalstva, ki naj s svojo soudeležbo dokaže, da zna spoštovati imena svojih pomembnih pokojnikov. Odkritje spominske plošče bo predvidoma 3. oktobra.

Due novi mladi pevki v naši operi

Sopranistka Ksenija Vidaličeva in koloraturka Alta Noličeva, novo angažirani članici naše opere, bosta nastopili na našem odru v četrtek 9. t. m. Predstava Puccinijeve »La Bohème« bo tokrat posebno za-

nimiva, ker bo imelo naše občinstvo priložnost slišati v tej operi obe nove angažirani članici hkrati. Ksenija Vidaličeva je že lani uveljavila z odličnim uspehom kot Mimi in je bila sprejeta z najtoplejšimi simpatijami publike. Alta Noličeva pa se bo predstavila našemu občinstvu v četrtek prvič v partiji Musitte. Lep pevski material in odlična pevska tehnika, s katero razpolagata obe pevki, jamčita za glasbeni užitek. Nad vse ugodni in prijetni pojavi obeh odgovarjata njunim partijam.

Prva razstava Kluba neodvisnih

Ljubljana, 6. septembra. V nedeljo ob 10.30 bo v Jakopičevem paviljonu slovesna otvoritev prve likovne razstave Kluba neodvisnih, ki se je po prvem lanskem uspešnem nastopu mladih ustanovil pod predsedstvom akad. kiparja Nikolaja Pirnata. Na otvoritveni svečanosti, ki jo bo prenašala tudi naša radijska oddaja postaja, bo imel pozdravno besedo predsednik Pirnat, otvoritveni govor pa akad. slikar Zoran Mušič.

Ze lani je razstava mladih vzbudila v naši kulturni javnosti mnogo živga zanimanja, ki je potrdilo vero, da nastopa v naši umetniški mlada generacija, ki se s svojimi deli polnovredno uvršča v celoto

našega likovnega ustvarjanja. Letos se je krog mladih umetnikov razširil še z nekaterimi novimi talentiranimi tvorci, da bo revija njihovega dela brez dvoma še mnogo pestrejša in bogatejša. Razstavili bodo slikarji Zoran Didek, Stane Kregar, Zoran Mušič, Maksim Sedej, kot zastopnika najmlajših Omerza in Pregelj, in pa kiparji Zdenko Kalin, Nikolaj Pirnat in Karel Putrich. Kot gosta se udeležita razstave še zastopnika mlade hrvatske slikarske generacije Frano Šimunović in I. Šohaj, kar bo, tako smemo najbrž upati, vnovič utrdilo vezi, ki se pletejo med metniškima središčema Ljubljano in Zagrebom.

Razstava bo obsegala okrog 80 stvari, med njimi kakšnih 20 skulptur, ostalo silke in grafike. Kolikor lahko sodimo po pripravah in udeležbi, spada ta razstava med najzanimivejše prireditve te vrste v letošnji sezoni.

Odkritje spomenika Simonu Gregorčiču

Svečano odkritje S. Gregorčičevega spomenika bo jutri 8. t. m. na Napoleonovem trgu v Ljubljani s sledečim sporedom:

Dopoldanska proslava se prične točno ob pol 11. Zbirališče narodnega občinstva bo pred spomenikom po navodilih rediteljev, ki poznajo točno vso razporedbo častnega in delovnega odbora, vseh nacionalnih združenj in emigrantskih društev, njih zastopstev in praporov. Zbor narodnih noš bo že od pol 10. dalje in se uredi v telovadnici realne na Vegovi cesti, kjer se določijo končne dolžnosti vseh sodelujočih. Kr. banska uprava je naročila vsemu dijaštvu in vsej šolski mladini polnoštevilno udeležbo, da jo prešine duh velikega pesnika najzornije domovinske ljubezni.

Slavnost obsega: 1. Smetana: Overture iz opere Libuša. Godba Sloge. 2. Slavnostni govor predsednika Soče dr. Dinka Puca. 3. Ferjančič Fr.: Tone sonce, tone... Poje Hubadova župa. 4. Prevzem spomenika po predsedniku mestne občine. 5. Državna himna. 6. Melved A.: Nazaj v planinski raj!

Hubadova župa. Polaganje vencov in cvetja po zboru narodnih noš, zastopstev raznih društev itd. 8. Hej Slovani, Godba in petje. Vsakdo naj si priskrbi državno trobojnico z napisom »S. Gregorčič«.

Popoldne ob 16. bo velika narodna slavnost v vseh prostorih Tabora. Priporočila se točnost zaradi obširnega sporeda, ki je naslednji: 1. Godba: Otvoritev. 2. Aljaž J.: Zakipi duša radostna! Poje zbor Sloge. 3. Melved A.: Njega ni! Solospev altistinja Sfiligoy Milene, spremlja z glasovirjem vp. kap. Neffat Anton. 4. Dr. Igo Gruden. S. Gregorčiču ob odkritju. Recitacija. 5. Hudovernik A.: Naša zvezda, Slovenski vokalni kvintet. 6. Mihelj M.: Človeka nikar. Solospev Mirko Premek, spremlja z glasovirjem vp. kap. Neffat Anton. 7. Foester A.: Njega ni! Slovenski vok. kvintet. 8. S. Gregorčič: Hajnkova oporoka, Deklamira hud. 9. Hugolin Sattner: Ujeteja ptica tožba, Solospev bariton A. Petrovič, spremlja s klavirjem dr. Svara. 10. Aljaž J.: Na dan Slovan! Poje zbor Sloge. 11. Istarski narodni ples kolo, izvaja odec Soče, obitelj Istra. 12. Simbolične telovadne vaje po recitaciji Gregorčičeve Soče, izvaja Školsko društvo Šiška. Zbor narodnih noš, Srčolov z mnogimi dobroti. Narodni plesi. Prosta zabava. Pošta z razvednicami primorskih narodnih noš. Razni pevski zbori. Vstopnina samo 5 din. Sprejemajo se prostovoljni darovi za kritje stroškov spomenika.

V častnem odboru S. G. spomenika po predsedstvom mojstra naše besede Otona

Tako izgleda
ASPIRIN

SPREDAJ ZADAJ

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

Župančič, so zbrani naši pesniki, pisatelji, prosvetni delavci in delavci pod vodstvom dornne dame Franje Tavčarjeve, da se poleg vsega našega naroda poklonijo vzorom našega pesnika-preroka s Sočinih bregov.

Spomenik je odlično delo naših priznanih umetnikov arh. prof. Plečnika in mladega naravnega akademika kiparja Zdenka Kalina. Ko bo palača vseučiliške knjižnice popolnoma zgrajena ter pred njo urejen prostor z mnogimi kipi naših zaslužnih pesnikov in pisateljev, bo tudi ta lični spomenik najlepši okras Napoleonovega trga in Vegove ulice.

Prepričani smo, da se udeležijo te S. Gregorčičeve proslave vsi zavedni nacionalni meščani, ki jih bodrilo Gregorčičeve besede: »Dom znova vstati mora, oj, dom krasan, tako prostran da bo za vse prostora!«

SOLSKA NALOGA

Zivela je neka mati in rada bi bila imela otroka. Pa je priletela štorčija in ji prinesla otroka. Mati se je silno razveselila in položila otročka v zibelko. Prišel je pa domov oče in vprašal: Kaj je pa to, od koga imaš tega otroka?

NOVA GOSPODA

Kmet: Kakšna pa je ta nova gospoda v gradu?

Kmetica: Ni vredno govoriti, strašno mora biti lakomna. Pomisli, da bi si prihranili pozni denar za premog in drva, hodi jo v tople kraje.

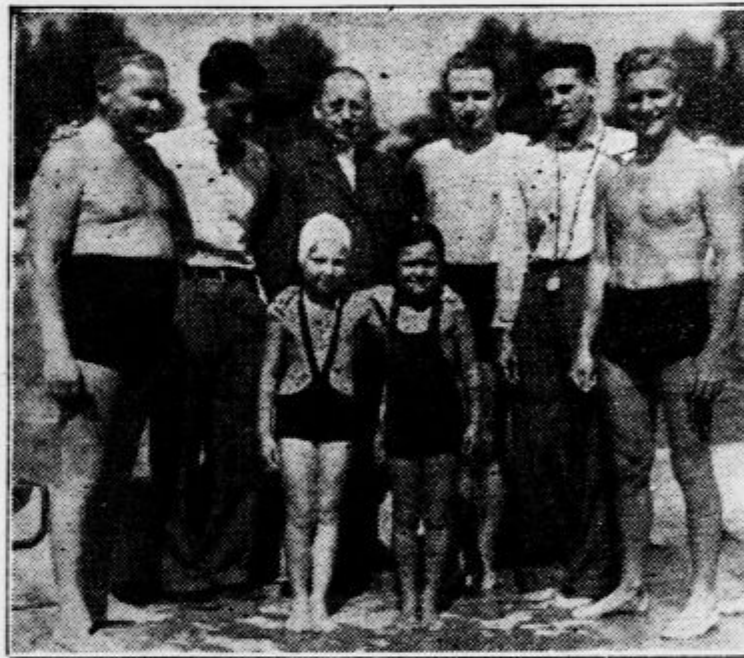
Naši bodoči rekorderji so prvič pogumno tekmovali

Ljubljana, 6. septembra.

Prva jugoslovanska splošna plavalna šola je svoje letošnje delo v mladinskem oddelku zaključila s plavalno tekmo. Nedeljsko dopoldne je bilo v kopališču SK Ilirija veliki dan za vse, ki so to poletje spivali. Od 360 udeležencev plavalnega tečaja jih je na tekmi nastopilo 60. Kako so se odrezali, je v podrobnosti poročalo že »Ponedeljsko jutro«. Danes priobčujemo le še nekaj slik, ki ponazorijo življenje okoli te tekme. Sestletni Nežika Samčeva in Bredica Vodiškova sta se na 33 m tako dobro izkazali, da v resnici zaslužita pozornost vse sportne javnosti. Prav zato priobčujemo njuni sliki. Pa sta se tudi postavili pred kamero, kakor bi bili tega že dolgo vajeni. Kaj bo, ko bosta zrasli tako veliki, kakor so zdaj gospodje sodniki z dr. Mayerjem v sredi. Obe sta plavali dobrih 48 sekund. Če bosta v sekundah tako nazadovale, kolikor z leti napredovali, bosta nedvomno našemu plavalnemu sportu v čast.

Na drugi sliki je videti najslavnejši in najtežje pričakovani trenutek vsega tekmovalstva, ko je dr. Mayer segel v velik zaboj in iz njega delil počne spornice knjige in sladke dobrote. Tretja slika pa kaže tekmovalce, ko se po završenih tekmah zbirajo okrog sodniške mize v napetem pričakovanju razglasitve izida tekmovalni. Seveda je bilo tudi tokrat nekaj malih protestov, s katerimi pa se visoke sportne oblasti ne bodo ukvarjale. Kako tudi, ko mnogo teh nastopajočih še ni okusilo niti

začetnih šolskih učenosti in jim ne bo preostajalo drugega, kakor v domačem krogu ob sladki maminí besedi najti tolažila užaljeni sportni slavi.

Sodeč po lepem uspehu prve splošne plavalne šole bi kazalo, prihodnje leto nadaljevati še v širšem krogu in privabiti v šolo otroke, dečke in deklice iz širšega, ne le mestnega okoliša. Naše človekoljubne ustanove in zavodi bi mogli skozi počitnice oskrbovati več sto otrok, ki bi se v

plavalni šoli učili plavanja. Ob smiselno razporedjenem dnevnem sporedu bi si tudi šibkejši otroci utrđili zdravje, saj imamo v poletnem času v Ljubljani povprečno dovolj sončnih dni, gozdov, in travnikov v neposredni bližini na pretek, za kopanje vzorno urejeno ilirijansko kopališče. Poskrbeti bi bilo treba le še za primerno nadzorstvo in dobro hrano, pa bi tudi Ljubljana bila kaj primerna za počitniške kolonije.

Naši rejci malih živali na Koroškem

Pri Gospe Sveti. — Na desni kanonik Fajnik pri zgodovinskem pouku

Zveza rejcev malih živali je priredila izlet z avtobusi na Koroško z namenom, da njeni člani spoznajo slovenske koroške kraje in naše rojake onstran meje, hkrati pa se seznanijo s koroškimi rejci, njihovim delom in napredkom. Podpredsednik zveze dr. Jenko iz Vevč in tajnik Alfonz Inkret sta v podrobnosti pripravila izlet, da se je vse končalo v najlepšem redu in zadovoljstvu, za kar je tudi vreme doprineslo svoje. Ze nekaj tednov ni bilo tako lepega poletnega dne kakor tokrat in Koroška se je pokazala v vsej svoji preleposti

vode številnih jezer, verige gorskih vrhov in lepe vasi po poljane po holmih so nam bili prvi pozdravi z druge strani. Le ceste niso nič kaj slovenske. Ze od avstrijske obmeje postaje dalje začutiš pod seboj »aktivirano« cestišče. V nižini pod sedlom pa kaj vzopeljemo na gladko asfaltirano cesto. Vozilo gladko teče po cesti, nič nas ne ovira, ko iz odprtih avtobusov pijemo krasoto krajine. Pač, komaj 2 kilometra od naše meje se zviža visoko v strmi steni z belo barvo napleskani kljukasti križ. Da, kakor dve velškanski glitvi, tod visoko v skalah, ko nihče ne more blizu. Niti avstrijskim oblastvom ni vredno, truditi se v stene in odstraniti izzivanje. Pa kaj bi, ko imajo sami znak, ki mu je treba odšepniti štiri kratke krake, pa ostane znamenje kakor ono v steni.

Nad nami ni preroka, ki bi vedel napovedati, kakšen bo ostal ali se spremenil avstrijski križ v bližnji bodočnosti. Niti nismo o tem utegnili razpravljati, ko smo že bili v Beljaku ljubeznivo sprejeti od koroških rejcev. Po kratkem odmoru na senčnatem vrtu delavskega doma so nas pozdravili v dvorani in nam izročili v dar svoj praporček na lepem podstavku. Govorniki z obeh strani so želeli čim več prirčnih stikov in medsebojnega spoznanja in prid strokovnega napredka. Pred poldnevom smo že morali iz Beljaka, saj smo morali imeti do večera še lep del poti za seboj. Beljak je bil ves v zastavah. Kdo bi se tu

spoznal, pet ali šest vrst jih je bilo. V našo čast nobena, vse pa v čast mladi avstrijski vojski, ki je ta dan s pojdino v veliki dvorani delavskega doma zaključila svoje manevre.

Za dobro tve smo se pomudili ob Vrbi ob Vrbskem jezeru, koder je bilo ta nad se precej kopališče življenja. Nekateri smo se šli ohlajati v jezero, ki je za pozno poletje še nenavadno toplo, 23 do 24 C.

Skozi Celovec do Gospe Svete. Nenapovedano nas je pred cerkvijo počakal kanonik Fajnik, izobražen mož, ki nam je v poldanji uri razkazal in tolmačil znamenitosti Gospe Svete: antika in krščanstvo si tod podajata roko. Mogočna nekdanja škofova rezidenca hrani v svojem zidovju številne rimske plastike. Hvala vsem nemškim uradom, ki so nam toliko najlepših umetniških spomenikov antike ohranili nedotaknjeno, ki bi jih sicer uničil sodobni vzgojni nazor katoliške cerkve. In prav v teh prikazih golega človeškega telesa je podan najčistejši umetniški ustvarjalni duh antike. Mar sta okostenela got'ka, ki je po svojih likih dokaj boljše ohranjena od polizanih marmorjev rimskih svetil, in ves napnjeni barok s svojimi spakami oplemenitila klesarsko umetnost davnih dni? Prav v tem zidovju Gospe Svete ni težko najti odgovora. Kako je vendar mogel zgubiti pomen ta sveti kraj in sedež koroških škofov! Za kakšno ceno jih je Sv. Hema pregovorila za Krko, ko so tu imeli svet-

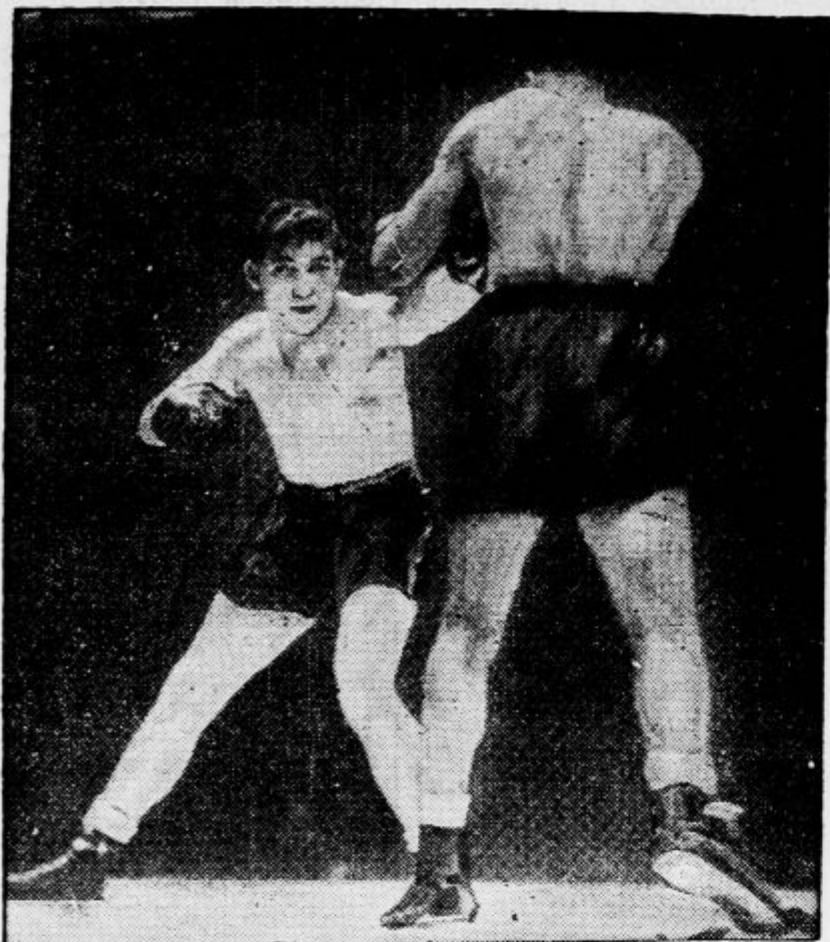
šče, ki se je po bogastvu umetniških zakladov moglo meriti z marsikakim škofovskim sedežem daleč naokrog. Naših dni Gospa Sveta ne odloča in ne sodi več v cerkvenih zadevah; tih kraj naših romarjev je ostala in vseh onih, ki se želijo v njenih umetniških spominih od dnevnih brig.

Vrnili smo se v Celovec. Sejdem. Biva taka bi postavil na ljubljanskega. Le tingl-tangl ni nič manjši. Dve stvari posebno podarjajo. Svojo moderno socialno zaščito in gospodarski napredek dežel. Oboje dobro razumejo. Brez števila krasno risanih grafikov in statistične risbe zgovorno pričajo o tem. Državni material, ki ga pošiljajo iz mesta v mesto. Za pivo delajo veliko reklamo za njegovo redilnost, zdravilnost in kdo ve še kake lastnosti, ki koristijo človeku od rojstva do smrti. Za vino pa je znano, da se ga nikjer toliko dragega in hkrati slabega ne pijeje kakor na Koroškem. Izjema velja v Celovcu le za našega Šilovca, poštenega Dalmatince, katerega mora obiskati vsak izletnik z naše strani, preden se vrne.

Na Jezerskem vrhu smo zapustili Koroško. Na naši strani pri Stularju smo izstopili, da si s telesno hrano privremo dušo nam, z duševno hrano pa nam drugi napolnijo telo. To je z zasomom in prav praktično opravil dr. Jenko.

Lep dan nam je pripravila zveza. Naj bi bila dva ali trije! Ali ka naj se tudi le en sam, kakšna je bil ta, kaj kmalu vna!

To reč je gledalo 30 tisoč radovednežev

Prizor iz spopada med ameriškim črncom Joejem Loulsonom in angleškim boksarjem Tommyjem Farrom na njujorskem stadionu. Zmagal je, kakor smo že poročali, Joe Louis, in sicer po točkah

Sto let Morsejevega brzojava

4. septembra je minilo 100 let, odkar se je posrečilo z elektriko poslati prvo poročilo po žici

Nekega dne oktobra 1832. je iz pristanišča Le Havre odinila potniška jadrnica »Sully« proti New Yorku. Na krovu je imela prav zanimive potnike. Bili so tu zdravnik dr. Charles Jackson iz Bostona, profesor Samuel Morse, po poklicu slikar, ki se je vračal s potovanja po Franciji in Italiji in drugje. Voznja je bila dolga in dolgočasna. Dr. Jackson je zabaval goste z vsakovrstnimi umetninami. Med drugim jim je pokazal tudi v podkev ukrivljeno železo, ki je postalo magnetično, če ga je ovil z žico in spustil skozenj električni tok.

Profesor Morse je pozorno sledil tem čarovnijam. Njega so take stvari zelo zanimala, saj je že kot študent zmerom stikal za novimi odkritji v elektromagnetizmu in sličnih fizikalnih panogah. Toda vse to je bilo le bolj mimogrede. V glavnem je imel Morse veliko umetniške ambicije. Zdal se ga v Ameriki kot slikarja že precej poznali. Ali ta trenutek, ko je Morse gledal dr. Jacksonu pod prste, se mu je mahoma porodila genialna misel, ki ga poslej vse življenje ni zapustila.

Ako se posreči s pomočjo magnetne, ki ga je kazal dr. Jackson napraviti na nekem kraju vidno, kdaj se v žici prekine ali stakne električni tok — tako je Morse razpental svojo misel — potem se mora posrečiti s premenimi kombinacijami prenašati misli po žicah. Morse je podzavestno slutil, da človek, ki si je bil pravkar ustvaril pomagala v pametnem stroju, kar čaka na pripravo, s katero bi mogel svoje misli in povelja naglo podajati v daljavo.

Ostali del vožnje je Morse večinoma preždel v svoji kabini in je v skicirko risal prve osnutke svojega »telegrafa«. Ko je jadrnica pristala v New Yorku, se je Morse od ladijskega kapitana poslovil z značilnimi besedami: »Kapitan, ako boste kdaj čuli v nekem novem svetovnem čudu telegrafu, potem se spomnite, da se je ta izum rodil na vaši ladiji.«

Prispevši domov, je Morseja kaj malo vlelo k slikarskemu platnu. Samo telegraf mu je rojil po glavi. — Denarja pa mu je manjkalo. En sam bori cent je še imel za poskuse pa je stradal od njem, dokler ni slednjič dobil nameščenja na newyorški mestni univerzi. Sprva je prejemal majhno plačo, pa si je le pridelal za sestavo prvega modelnega telegrafa. Seveda, kot slikar, je Morse tudi po slikarsko mislil in je za osnovo svojega telegrafa uporabil kar staro slikarsko stojalo, na katerega je pritril elektronski magnet na kolesje stare lesene ure, dočim mu je za pisalo rabil košček svinčnika. Baterijo si je Morse naredil sam.

Dve leti je umetnik eksperimentalno s svojim prvim aparatom pa ga ni spravil tako daleč, da bi bil za rabo. Do 1836. je segel s svojim aparatom samo 14 metrov daleč pa še so bila znamenja nejasna. V silo pa se je Morseju spet posvetilo v glavi in sestavil si je »relais«, tako so namreč takrat imenovali vmesne poštne postaje, kjer so se konji izpregali in znamenja s spočitimi živalmi. Prav to je hotel tudi Morse doseči s svojim rešitvijo, samo s posredovanjem električnega toka. S pomočjo relajev se mu je posrečilo sestaviti celo verigo kratkih žic, po katerih je električni tok lahko brzel neverjetno daleč.

Pravega uspeha pa le še ni hotelo biti! dokler ni prišel Morseju srečen slučaj na pomoč in sicer v podobi študenta Alfreda Vaila, sina nekega fužinarja, da si je lahko zgradil nekaj novih aparatov. 4. septembra 1837 so naredili z njimi na mestni univerzi v New Yorku prvi poskus. Posrečilo se je prenesti na daljavo celih 5 besed.

Znamenja prvega telegrafa so bila precej okorna. Svinčnik je namreč pisal na papirnati trak nekakšne zobce, ki so se morali po posebnem številčnem sistemu dešifrirati. Namesto njih je Morse kmalu uvedel znake, sestojajoče iz črt in točk, ki jih je kombiniral v abecedo. Te znake so leto kasneje prenašali že 10 milj daleč po žicah. Nova Morsejeva abeceda se je iz vrstno obnesla in jo je Morse predvajal celo pred člani Kongresa, ki so bili vsi navdušeni za njo in so mu takoj dovolili 30.000 dolarjev za gradnjo prve telegrafske proge med Baltimorem in Washingtonom.

Morse se je oglasil s svojim telegrafom tudi v Evropi, pa je našel tu le gluha ušesa. Po naključju se je pa v Evropi seznanil z izumiteljem fotografije Daguerrom in je tako prinesel prvo fotografsko kamero v Ameriko in uredil na strehi univerzitetnega poslopja prvi fotografski ate-

lje. Doba osvetljenja je trajala takrat še celo uro pri polni solni svetlobi.

Morsejeva sreča pa se je kmalu sprevrgla v smolo. Denarja za telegrafsko progo mu zaradi gospodarske krize, ki je takrat nastopila v Ameriki, niso hoteli izplačati in ko prošnje niso nič pomagale, je Morse slednjič Kongresu zagrozil, da če tudi zdaj ne dobi odgovora, bo spet prijel čopič v roko in telegrafa poslej še pogledal več ne bo! Ta grožnja je nekaj zalegla in marca 1863 je Kongres izglasoval potrebni kredit. 89 poslancev je glasovalo za, 83 pa proti. Tisti trenutek je imel Morse en sam dolar še v žepu in bi bil kmalu spet postal berač.

Maja 1844 je bila prva telegrafska linija srečno dograjena, potem ko so se bili dolgo prepirali, ali naj se žice potegnijo pod zemljo, ali pa napno na drogovi. Slednji predlog je zmagal. Prva brzojavka, ki je čisto različno stekla po novi progi, je bil neki izrek Svetega pisma. Ljudje se za novi telegraf dolgo niso zmenili in šele čez mesec, ko je v Baltimoreju zasedel nacionalni konvent demokratske stranke, hkrati pa v Washingtonu Kongres, na katerem je bil demokrat Wright izvoljen za podpredsednika Zedinjenih držav, pa je Morse to vest telegrafiral v Baltimore, kjer so se mu seveda smejali, menč da jih vleče, a se je potlej, ko je sel pritekel iz Washingtona, Morsejeva vest izkazala za točno, so ljudje slednjič doumeli velikanski pomen Morsejevega izuma.

Se 12 let se je moral Morse boriti z nerazumevanjem in nevoščljivostjo sveta. Šele potlej je bila zgrajena druga telegrafska linija med New Yorkom in Washingtonom. Morsejeve točke in črte so si začele osvajati svet. 1846 je šilil po žicah prvi novinski telegram, znamenito poročilo predsednika Zedinjenih držav o vojni z Mehiko...

Poslej je svet med sekljanjem in tikanjem Morsejevih aparatov za čuda spreminil svoje lice. Morse je postal bogat, slaven in češčen. Postavil si je vilo v newyorškem predmestju in tam je bila na njegovi delavni mizi zmerom telegrafska tipka, s pomočjo katere se je pogovarjal s svojimi prijatelji po svetu, dokler niso njegovi znaki ponesli širom sveta vesti o smrti svojega očeta. Veliki izumitelj je umrl star 81 let.

Razpredelnica šumov in zvokov

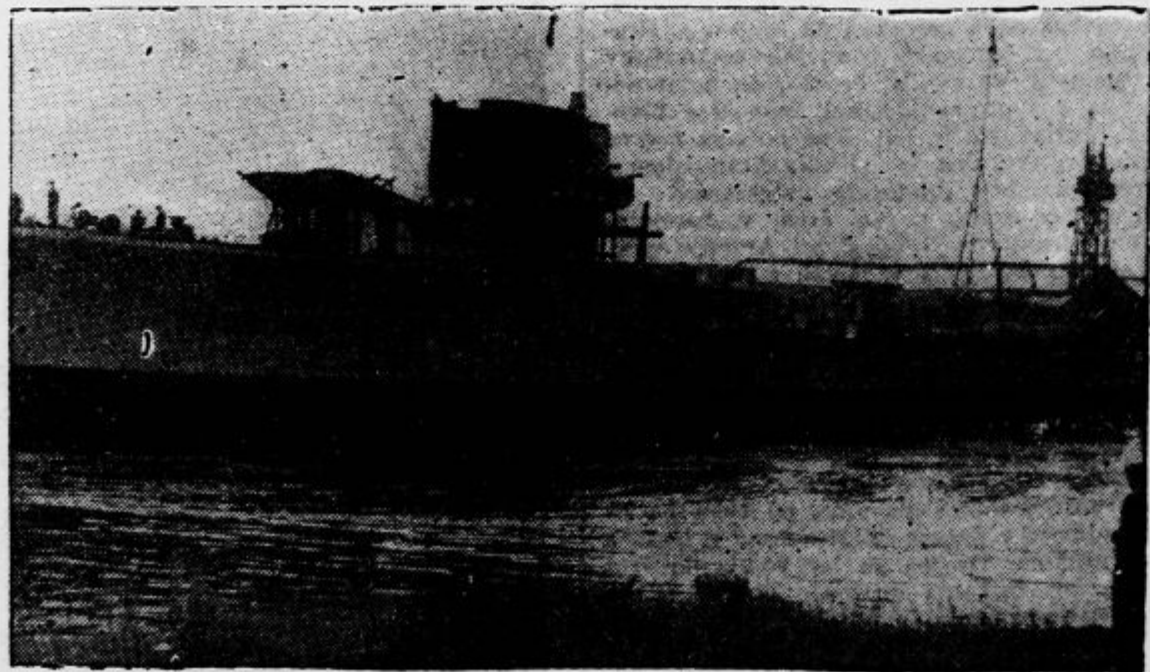
Decibeli ali foni od 0 do 130

Gospodinjki odsek Društva narodov je izdal novo »razpredelnico šumov in zvokov«, ki opredeljuje silo akustičnih pojavov po »decibelih« ali »fonih«.

Razpredelnica se začneja z 0 foni, kar pomeni najtišje, za človeško uho komaj še zaznavne šume, končuje s 130 foni, ki jih uho že ne prenese več brez bolečin. Vmes so sledeči, vsakdanji šumi in zvoki: slabotni šelest listov šteje kakšnih 10 fonov, šepetanje 20, zelo tiha ulica daje 30 fonov, 40 fonov znaša povprečni hrup v stanovanjih,

50 pa povprečni hrup v pisarnah. Navaden pogovor šteje 60 fonov, glasen pogovor 70, radio in mestni promet proizvajata 80 fonov, motorno kolo v bližini 90, zelo močna avtomobilska trobilja v oddaljenosti 8 m 100 fonov, 110 fonov daje kovinska delavnica ali vrtnjak na značni pritisk, 120 fonov pa proizvajata letalski vijak na daljavo 5 m.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Angleška »Havock«, ki je bila že dvakrat napadena od neznanih gusarjev v Sredozemskem morju. Zaradi tega napada je vodstvo angleške admiraltete pokrenilo veliko akcijo za energični nastop proti piratskim ladjam

Nov ruski polet v stratosfero

Kakor so poročali listi te dni, sta se sovjetska vojaška inženirja Ukrajinski in Aleksejev dvignila v bližini Moskve z balonom, ki je imel 10.800 kubičnih metrov prostornine.

O tem poletu, ki so ga ruske oblasti držale bolj v tajnosti, poročajo sedaj, da je dosegel balon po 52 minutah višino 15.100 m. Dvignil se je še za 100 višje in tu so letalci izvršili razna znanstvena opazovanja, na kar so se začeli spuščati na tla. Pet ur po startu so pristali v bližini Ivanova. Balon je imel hermetično zaprto gondolo. Med dviganjem in spuščanjem so bili letalci v neprekinjeni brezžični zvezi z zemljo.

Japonci so porušili kitajsko univerzo

Kitajsko poslanstvo v Londonu objavlja, da so Japonci pri svojih zadnjih napadih porušili univerzo Tunghj pri Vusungu. Vseučilišče je bilo osnovano deloma od Nemcev. Poslopje te univerze je močno trpelo že v japonsko-kitajskih bojih l. 1932, zdaj pa je skoro popolnoma v razvalinah.

Prezident Masaryk

Redkokateri državnik, zlasti po umiku iz javnega življenja, se more pohvaliti s toliko priljubljenostjo kakor čsl. prezident-Osvoboditelj T. G. Masaryk. Čehoslovaki ga spoštujejo in ljubijo ter vidijo še danes v njem svojega »tatička«. V sedanjih hudi boleznih, katero premaguje krepka Masarykova narava z žilavo odpornostjo, je vsa češkoslovaška v mislih pri svojem velikem prepovedniku in želji, da bi skoro popolnoma okrevail

Robot opravlja poštna dela

Senzacionalna novost v Berlinu — Dva in pol milijona pošiljk dnevno

Na Anhaltski postaji v Berlinu so odprli nov poštni urad, ki predstavlja v tem pogledu najmodernejšo pridobitev Nemčije. Tako zvan »robotni poštni urad SW 11« ima tehnično napravo, ki more premagati dva in pol milijona pošiljk na dan.

Vse delo je tu mehanizirano do skrajnih mej. Glavno delo je pač sortiranje pošiljk in to se izvrši po abecednem redu krajev, kamor naj pridejo pošiljke, in ne po geografskih vidikih. Šele nato se vežejo posamezni kraji po svojih okrožjih.

Mehanična naprava, ki izvršuje to glavno delo ima 7500 porednih prenašalnih trakov v skupni dolžini 42 kilometrov. Vso napravo poganja 400 motorjev. Poleg strojev je tu zaposlenih še vedno 2000 oseb. Promet od poštnega urada do postaje gre skozi 120 m dolg predor.

Človek prenese tudi najhujšo vročino

Zakaj so imeli Italijani tako malo izgub zaradi sončarice v abesinski vojni

Ko so Italijani vdrl v Abesinijo, so jim prerokovali z raznih strani, da jim bo sončarica pobrala mnogo vojakov. Ta napoved se ni uresničila. L. 1917. so Angleži v Mezopotamiji imeli 6242 primerov sončarice in 524 vojakov jim je zavoljo tega umrlo. Italijani pa so v Abesiniji doživeli samo 30 primerov sončarice s 7 mrtvimi.

Strokovnjaki pravijo, da gre zahvala za to dejstvo trem činjenicam: prvič je moral vsak mož nositi stalno tropsko čelado, drugič ni dobil nihče do sončnega zahoda niti kaplje alkohola, in potem kvečjemu vino, tretjič so se Italijani izogibali pohodov in so svoje čete prevažali z avtomobili.

Vse te činjenice izkoristi lahko tudi vsak civilist. Tropsko čelado ali lahek klobuk z zadostnim značnim prostorom med lasmi in vrhom si lahko omisli vsakdo, vzdrževati se alkohola do večera tudi ni posebna umetnost, vožnje z avtomobilom ni treba jemati dolbesino. To pomeni pač, da se mora človek v vročini izogibati vsakega napornega telesnega dela.

Nevarni bankovci

Znano je, da je denar v obtoku, zlasti pa papirnati denar, nevaren prenašalec bakterij. To dejstvo je praško Narodno banko pripravilo do zanimivega statističnega poskusa.

Dva paketa, ki sta vsebovala vsak po tisoč bankovcev, in sicer v prvem paketu so bili novi bankovci, v drugem stari, so stehali. Pri tem so ugotovili, da je bil paket z rabljenimi bankovci za 70 g težji od prvega.

Teh 70 g gre večinoma na račun mastne umazanosti, ki se nabere na papirju med rokami iz rok v roko. Ker je ta umazanost izvrstno redilno za baciile, so uradniki, ki jim je poverjena manipulacija z denarjem, seveda v stalni nevarnosti. Preiskava je dognala, da je predlansko leto v Prazi obobelo za kužnimi boleznimi 10.498 poštinih nameščencev, ki so imeli opraviti z denarjem. Pošta uprava je s tem izgubila 77.799 delovnih ur. 12 poštinih nameščencev je umrlo kot žrtev morilnih bankovcev.

Ciganski kralj je umrl

Bukareštanski listi poročajo, da so se te dni v Rumuniji razširile neresnične vesti o smrti rumunskega »ciganskega kralja« Lazurici. Dan in noč so prihajale v stanovanje Lazurice sožalne brzojave od vseh mogočih poglavarjev rumunskih ciganskih rodov. Slednjič so začela prihajati tudi odposlanceva na pogreb. Lazurica pa je še živ in ko je videl, kakšno so mu zaigrali, se je raztogotil in zahteval od listov, naj popravijo neresnične vesti o njegovi smrti. Zdi se, da so vest o smrti ciganskega kralja v Rumuniji razširili njegovi nasprotniki, kajti Lazurica je še nedavno romal po deželi in delal propagando za nove volitve ciganskega kralja, ki bi se morale vsiti v kratkem.

General Kacuki pri ranjenih

General Kijoshi Kacuki, vrhovni poveljnik japonskih čet na ozemlju severne Kitajske, na obisku pri ranjencu v bolnišnici

Trije japonski vojskovodje

General Kacuki — Vojni minister Sugijama — Admiral Joniuči

General Kacuki, vodja japonskih bojnih sil v severni Kitajski, koraka odločno in brezobzirno po tej deželi. Kdor je imel kdaj priliko, videti tega malega, tiho govorečega gospoda iz obraza v obraz, slišati njegov mehki glas in se smejeti njegovim duhovitim opazkam, si ga bo skoraj težko predstavljal v sredini bojnega meča.

Kacuki je bil v Tokiju dolgo znan kot vodja tretjega departementa japonske vojske. V tem departementu vzgajajo duše oficirskega zbora. Na zunanji bi ga smatrali za klub in Američani trlijo, da so si ga Japonci omislili po vzgledu slovitega »Tammany Halla«, ene najstarejših newyorških demokratičnih organizacij, v kateri so se shajali člani vlade, vojniki, vplivni gospodarstveniki in tehniki, da bi se svoobodno razgovarjali o odločilnih političnih vprašanjih.

Znano je, da so krožili »Tammany Halla« imeli porostoma nemajhen vpliv na ameriško vladno politiko. V tretjem departementu so po vsem videzu kombinirali takšne nepriljubljene razgovore med vojskami in državniki ter gospodarstveniki. Častniki niso uganjali samo politike, temveč so jim dali priliko, da se pouče o vsakovrstnih vpra-

šanjih iz prve roke in da sodelujejo potem s svojim nasvetom pri organizaciji države. Po drugi strani so dobivali tu v strumnih tečajih tiste podlage znanja, ki jih potrebuje japonski častnik, da bi mogel jasno pregledati vse potrebe in življenjske pogoje svoje domovine.

Kacukija smatrazo za najboljšega učenca vojnega ministra Sugijame. Velja pa tudi za njegovega najtesnejšega prijatelja. Pri tem sta videti ti dve osebi na zunanji, kakor da predstavljata dva nasprotujoča si svetova. Vojni minister je vzor vojaka, kakršnega poznamo iz starih časov. Je samo vojak in nič drugega. »Psihologičnih rafiniranosti« ne pozna, zanj velja edino vrhovna zapoved vsega vojaškega: zmagati ali umreti. Kot član japonske delegacije v Društvo narodov je bil dve leti v Zenevi. Sam je dejal o teh dveh letih: »Bil sem vojak v trdnjavi«. Če je Japonska že tako zgodaj pokazala Društvo narodov hrbet, tedaj je to v veliki meri Sugijamova zasluga.

Tretji vojskavodja, ki ima v teh dneh na Japonskem nič manjši pomen, je admiral Mikumasa Joniuči, vrhovni zapovednik japonske vojne mornarice. Njegov dač je bil znameniti vodilni gospodarstvenik Kontaro Okuma. Joniuči ni podedoval po njem znanega imetja, temveč je prevzel tudi vse obveznosti in zveze, ki so potrebne finančnemu magnatu. Tako se v njegovi osebi združujeta dve interesni sferi, tista, ki odločuje v miru in tista, ki odločuje v vojnem času: mornarica in gospodarstvo. Po takšnih primerih, ki jih na Japonskem ni malo, je videti, kakor da je ta dežela v teh dneh preizkušnja zelnjena v vsakem pogledu.

Junaški branitelj Šanghaja

Kitajski general Si Chung-shi doslej junaško in hrabro odoleva japonskemu pritisku v Šanghaju

A NEKDOTA

Falconet, telesni zdravnik Ludovika XV. je umiral. Ko so se njegovi asistenti zbrali ob zglavju bolniške postelje, je spregovoril z rahlim glasom:

»Prav lahko umrem, kajti na zemlji ostavljam tri velike zdravilnike!«

»Kateri pa so to?« so poizvedovali radovedni asistenti.

Falconet je vzplamtel:

»Voda, gibanje, zrak!«

VSAK DAN ENA

»Moram pa že reči, da letošnja pariška razstava prekaša vse prejšnje...«

»Prijatelj, menda vendar ne boste hoteli trdit, da ste videli že razstavo leta 1900?«

(Ric et Racc)

